

Došlo: 26 -11- 2002
Číslo: 1008/2002 -
Vyřízeno: 3 - k val. p. u.

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor životního prostředí a zemědělství
Žerotínovo nám. 3/5, 601 68 Brno

PROTOKOL

o kontrole

dodržování zákona číslo 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění (lesní zákon),

a

dodržování hospodaření podle schváleného LHP pro LHC ŠLP Křtiny platného do 31. 12. 2002,

provedené u

Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně

Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny

Kontrola byla provedena podle § 51 odstavce 1 zákona číslo 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění (lesní zákon) v souladu s ustanoveními zákona číslo 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění.

Kontrolu provedl Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí a zemědělství, jako orgán státní správy lesů příslušný podle § 29 odst. 1 a § 67 písm. h) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, a podle § 48a odst. 2 písm. d) zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, v platném znění (lesní zákon).

Provedením kontroly byl pověřen: Ing. Jaroslav Tomek, pracovník krajského úřadu.

Ke kontrole byli přizváni a dle územní působnosti se zúčastnili:

Za Magistrát města Brna:	Ing. Pohl
Za Okresní úřad Brno – venkov:	Ing. Musilová
Za Okresní úřad Blansko:	Ing. Stuchlíková
Za správu CHKO Moravský kras:	RNDr. Štefka, Ing. Franc, Mgr. Kotouč, RNDr. Kovařík

Při kontrole byli přítomni za Mendelovu zemědělskou a lesnickou univerzitu v Brně:

Za ŠLP Masarykův les:	Ing. Pavel Mauer Ing. Jiří Truhlář jednotliví vedoucí polesí a příslušní lesní
-----------------------	--

Kontrola byla zaměřena na dodržování lesního zákona č. 289/1995 Sb. a právních předpisů a rozhodnutí vydaných na jeho základě se zaměřením na dodržování hospodaření v lesích podle lesního hospodářského plánu pro LHC ŠLP Křtiny platného na období let 1993 - 2002 schváleného Ministerstvem životního prostředí ČR dne 23. 12. 1993 pod č. j. 1917/93/ÚOBR-4/Šm, změněného rozhodnutím Ministerstva životního prostředí ČR dne 15. 12. 1995 pod č. j. 3031/ ÚOBR /95 -4/To.

Zaměření a obsah kontroly byl projednán při jejím zahájení dne 21. 10. 2002.

Kontrolované období: od 1. 1. 1993 do 30. 9. 2002, se zaměřením venkovní části na období posledních čtyř let,

Počet prověřovaných polesí: 3 - lesy ve vlastnictví MZLU v Brně.

1. Kancelářská část

Lesní hospodářský celek ŠLP Křtiny na počátku platnosti LHP sestával z 10 953,60 ha lesní půdy.

V současné době celková výměra činí (dle podkladů pro základní šetření k novému LHP) 10 387 ha pozemků určených k plnění funkcí lesa.

Úbytek výměry je způsoben vydáním lesů původním vlastníkům, to je především Statutárnímu městu Brno a fyzickým osobám.

1.1. Funkci odborného lesního hospodáře na předmětném LHC (lesy v majetku MZLU v Brně) vykonává MZLU v Brně, Školní lesní podnik Masarykův les Křtiny na základě licence udělené Okresním úřadem Blansko dne 5. 3. 1997 pod č. j. 364/97.

1.2. Neoprávněné využívání pozemků určených k plnění funkcí lesa nebylo zjištěno.

1. 3. Plnění závazných ukazatelů (ustanovení) LHP ŠLP Křtiny:

Vzhledem k tomu, že původní LHC ŠLP Křtiny, pro který byl zpracován jeden LHP se rozpadl na řadu majetků, čímž prakticky přestal existovat, přičemž vypracování nového plánu podle nových právních předpisů nebylo třeba provést, není možné provést vyhodnocení plnění původních závazných ukazatelů LHP. Závazná ustanovení podle § 24 odst. 2 lesního zákona nebyla stanovena. Přesto je pro přehled a orientaci provedeno porovnání propočtu původně plánovaných úkolů pro lesy ve vlastnictví MZLU v Brně se skutečností.

1. 3. 1. Výše těžeb

Celková decenální výše těžeb pro všechny kategorie lesa byla stanovena v množství 545 665 m³, přičemž očekávaná skutečnost (skutečnost za 9 let platnosti a předpoklad za rok 2002) bude činit 561 432 m³, což je 102,9 %. Rozsah nahodilých těžeb ve sledovaném období činí 30,9 % z celkově provedeného objemu těžeb.

Objem mýtní těžby je předpokládán, že za celé decenium dosáhne 332 202 m³, což je pouze 82,0 % propočteného objemu plánovaného pro ŠLP Křtiny. V tom podíl nahodilých těžeb činí 34,8 %.

Naproti tomu plánovaný objem předmýtních těžeb bude překročen o 63,1 % a je předpoklad, že za celé decenium tyto těžby dosáhnou 229 053 m³. V tom zahrnutý rozsah předmýtních nahodilých těžeb činí 25,1 %.

Přehledné údaje o těžbách jsou uvedeny v tabulce č. 1.

1. 3. 2. Úkoly výchovy

a) Prořezávky.

Je předpokládáno že za 10 let platnosti LHP budou provedeny na ploše 2 042,89 ha, což je 107,4 % plánem stanoveného úkolu. Oproti původnímu LHP budou navíc provedeny prořezávky na ploše 140,56 ha.

b) Probírky.

Je očekáváno, že za 10 let platnosti LHP budou provedeny na ploše 5 417,57 ha, což je pouze 89,2 % plánem stanoveného úkolu. I když, jak výše uvedeno, v objemu byla předmýtní těžba překročena o 63,1 %, neprovedeno v ploše zůstane 658,62 ha probírek zejména z důvodu povinnosti přednostního zpracování nahodilých těžeb. Po jejich provedení pak byl v porostech starších 40 let z původně plánovaných dvou výchovných zásahů, proveden jeden.

Nesplnění původním plánem stanoveného rozsahu výchovy porostů však nelze hodnotit jako nesplnění závazného ustanovení plánu a to jednak z důvodu, že se jedná o propočtení rozsahu výchovných zásahů ve všech předmýtních porostech, a jednak ze skutečnosti, že při vypracování plánu se vycházelo z v té době platných kritérií pro plánování výchovných zásahů, zejména pokud se jedná o stanovení jejich naléhavosti. Kladně je však třeba hodnotit, že z původního plánu propočtený rozsah probírek v porostech do 40 let bude překročen o 6,4 %.

To zda nesplněním plánem stanoveného rozsahu výchovy porostů nedošlo ke zhoršení stavu lesních porostů bylo předmětem venkovní části kontroly – viz dále.

1. 3. 3. Úkoly obnovy

I když z výše uvedeného plnění objemu mýtních těžeb (82 % plánovaného objemu) by mělo vyplývat, že na bývalém LHC ŠLP Křtiny nebude zcela plně dosaženo původně plánovaného rozsahu obnovy lesa, z údajů uvedených v tabulce č. 3 naopak vyplývá, že za 10 let platnosti LHP bude provedeno první zalesnění na ploše 1 231,15 ha, což je 108,98 % původního decenálního úkolu pro lesy MZLU v Brně. Dle aktuálních podkladů orgánu státní správy lesů se jedná o jediný LHC v kraji, kde pravděpodobně bude dosažena nebo i mírně překročena normální rozloha prvního věkového stupně.

Disproporce mezi procentickým plněním plošného rozsahu (108,98 %) a procentickým plněním objemu mýtní těžbou vytěženého dříví (82,0 %) byla zapříčiněna rozdílem mezi v LHP stanovenou zásobou mýtních porostů a skutečně vytěženou hmotou z dřívě prořezaných porostů.

Opakované zalesnění bude provedeno celkem na ploše 513,62 ha, což je 41,7 % z plochy prvního zalesnění. Mezi hlavní příčiny tohoto značného nezdaru prvního zalesnění patří především průsušky ve vegetačních obdobích v průběhu předcházejících let končícího decenia.

Rozsah přirozené obnovy lesa bude za celé decenium vykázán na ploše 82,09 ha, což je 6,7 % celkové plochy prvního zalesnění. I když se v porovnání s ostatními celky v kraji jedná o nadprůměrný podíl přirozené obnovy, je třeba uvést, že přírodní podmínky a rozpracovanost porostů do budoucna skýtají možnost rozsah přirozené obnovy výrazně zvýšit.

Z porovnání skladby dřevin zalesňovacího úkolu uvedené v tabulce č. 4 vyplývá, že oproti původnímu plánu došlo ke zvýšení podílu jehličnanů o téměř 11 % a to u SM o 2,18 %, BO o 5,39 %. Kladně je však třeba zvýšení podílu JD o 2,40 %. Oproti původnímu plánu došlo ke snížení podílu DB o 6,50 %, BK o 5,06 %.

1. 4. Lesní hospodářská evidence (dále jen LHE)

Je vedena detailně (nad rámec stanovený zákonem) na osobních počítačích na jednotlivých polesích a také na vložených listech v hospodářských knihách. LHE je vedena i graficky na obrysových mapách. Při porovnání údajů LHE se skutečností v jednotlivých porostech zahrnutých do venkovního šetření nebyly shledány zásadní rozdíly.

1. 5. Původ sadebního materiálu

Namátkovou kontrolou nebylo zjištěno porušení zásad pro přenos sazenic stanovených vyhláškou č. 82/1996 Sb., o genetické klasifikaci, obnově lesa, zalesňování a o evidenci při nakládání se semeny a sazenicemi lesních dřevin. Listy o původu sadebního materiálu jsou archivovány. Naprostá většina použitého sadebního materiálu pochází z vlastních zdrojů a z produkce vlastních školek.

1. 6. Ochrana lesa

Evidence výskytu škodlivých činitelů je vedena na jednotlivých polesích. V průběhu platnosti LHP se na předmětném LHC jednalo zejména o škody způsobené suchem a škody způsobené biotickými činiteli. Z nich nejvýznačnějšími byli kůrovci ve smrkových porostech. V současné době se žádný z kalamitních škůdců (vyjmenovaných v § 3 odst. 1 vyhl. č. 101/1996 Sb., změněné vyhl. č. 236/2000Sb.) nevyskytuje ve zvýšeném stavu.

Namátkovou kontrolou nebyly zjištěny závady v evidenci škodlivých činitelů. Rovněž ochrana, provedením nahodilé těžby (kůrovec), je prováděna včas.

Působení zvěře na nálety, nárosty a kultury je sledováno pomocí kontrolních a srovnávacích ploch zřízených ve stanoveném počtu (1 plocha na 500 ha) na každém polesí. Evidenční listy s hodnocením vegetačního krytu jsou uloženy na polesích.

2. Hodnocení stavu lesa - výsledky venkovního šetření.

Při venkovní pochůzce byly kontrolovány tyto hlavní činnosti:

- provedení mýtních těžeb,
- zalesnění,
- výchova porostů (zvláště prořezávky a probírky),
- ochrana lesa v průběhu celé pochůzky.

Kontrola byla organizována tak, že na každém polesí byly kontrolovány u každé činnosti tři plochy (porostní skupiny) nacházející se v různých částech polesí.

2. 1. Těžba mýtní.

Byla kontrolována na 6,37 ha, to je asi na 0,52 % plochy s provedenou mýtní těžbou od počátku platnosti LHP.

Ve všech případech velikost úmyslně provedené holé seče odpovídala zákonným ustanovením, holé seče nebyly přiřazovány k nezajištěným kulturám. Těžební práce byly provedeny tak, že byly minimalizovány negativní dopady na okolní ekosystémy. Právě ve složitých geomorfologických podmínkách LHC ŠLP Křtiny se plně osvědčuje využívání

lanovek a lanových systémů při vyklizování dřeva. Poškození pozemků ani okolních porostů těžbou a přibližováním nebylo zjištěno. Vytěžené plochy byly vyčištěny. Klest byl buď složen do malých valů, spálen nebo i rozštěpkován.

Obnova byla přednostně umísťována do porostů a jejich částí s nutným provedením těžby nahodilé, těžby zbytků porostů nebo za účelem zajištění přirozené obnovy.

2. 2. Zalesnění.

Bylo kontrolováno na 6,37 ha to je asi na 0,52 % plochy provedeného prvního zalesnění.

Je možno konstatovat, že stav kultur obecně je na kontrolovaném LHC velmi dobrý. K tomu přispěla, kromě příznivých povětrnostních podmínek kdy, po předchozím několikaletém nedostatku srážek v průběhu vegetačních období, kultury v minulých třech letech nedostatkem vláhy netrpěly, zejména skutečnost, že prakticky veškerý sadební materiál je produkován ve vlastních školkách a jeho výsadba je prováděna bez zbytečné manipulace a časového prodloužení. Prakticky všechny kontrolované kultury byly ožnuty, mají dostatečný počet životaschopných jedinců. U mnohých kultur došlo v tomto roce ke značnému výškovému přírůstu. Škody zvěři okusem nebyly zjištěny, kromě ojedinělého bočního okusu bez podstatného vlivu na vývoj kultur.

K dobrému stavu kultur výrazně přispívá skutečnost, že výsadba je zpravidla prováděna v běžném roce po provedení mýtní těžby.

S výše uvedenými skutečnostmi je však v kontrastu vysoké procento opakovaného zalesnění, které jak výše uvedeno za celé končící desetiletí činí 41,7%. Hlavní příčinou takového nezdaru byla především suchá období ve vegetačních obdobích v polovině končícího decenia.

Podíl melioračních a zpevňujících dřevin jako závazné ustanovení plánu nebylo pro v současné době platný LHP ŠLP Křtiny stanoveno a proto nemohlo být při venkovním šetření kontrolováno.

Jak bylo výše uvedeno podíl přirozené obnovy lesa za uplynulé desetiletí činí 6,7 %. I když na kontrolovaném LHC bylo v minulosti (první polovina decenia) možné více využít přirozené obnovy lesa, tak tomu bránily jednak technologické podmínky a k nim zvolené formy hospodářského způsobu. Ke zvýšení podílu přirozené obnovy lesa došlo ve druhé polovině končícího decenia, kdy bylo ve větším rozsahu přistoupeno k rozpracovávání mýtních porostů podrostním hospodářským způsobem, což se projeví až v následujícím období.

2. 3. Zajištění kultur.

Bylo kontrolováno na plochách holin vzniklých před sedmi až osmi roky. Celkem bylo kontrolováno 9 kultur o celkové výměře 4,95 ha.

Kritéria pro uznání zajištěnosti lesního porostu jsou stanovena v § 16 odst. 7 vyhl. č. 82/1996 Sb. takto:

- a) stromky vykazují trvalý výškový přírůst,
- b) stromky jsou po ploše rovnoměrně jednotlivě nebo skupinově rozmístěny a jejich počet nepoklesl pod 80 % minimálního počtu pro obnovu nebo zalesnění,
- c) stromky jsou odrostlé působení buřeně a nejsou výrazně poškozeny.

Všechny namátkou ke kontrole vybrané kultury tyto kritéria splňují a lze konstatovat, že ani na tomto úseku nebyly shledány závady.

Obecně lze v této kapitole uvést, že právě kvalitní a soustavná péče o kultury a to od řádného zalesnění kvalitním a stanovišti odpovídajícím sadebním materiálem, včasným a po nezbytnou dobu prováděným vylepšováním, včetně ochrany proti buření, zvěři a dalším biotickým činitelům až do doby řádného zajištění je zárukou dosažení včasného zajištění kultury a vytvoření kvalitního následného porostu.

2. 4. Výchova porostů.

Kontrola byla zaměřena na hodnocení výchovných zásahů provedených v posledních čtyřech letech.

Kvalita a intenzita pěstebních zásahů byla posuzována podle zásad racionální výchovy hlavních dřevin.

Hodnoceny byly zvláště prořezávky a probírky.

2. 4. 1. Prořezávky.

Lesním zákonem stanovenou povinností je, že porosty musí být vychovávány soustavně a včas, tak aby se zlepšoval jejich stav, zvyšovala jejich odolnost a zlepšovalo plnění funkce lesa.

Cílem prořezávek smrkových porostů je vytvoření základu stabilních porostů o struktuře s volným rozestavením stromů v mlazině o počtech 2 až 3 tis. ks/ha, pokud možno co nejdříve. V uměle založených porostech lze toho dosáhnout jediným silným zásahem ve stádiu kdy výška porostu činí cca 3m, maximálně 4m. V přirozeně vzniklých hustých mlazinách, jejichž plošný rozsah se bude značně zvyšovat, nelze takovou redukci provést najednou, nýbrž postupně a to tak, že při výšce nárůstu 1,5 – 2,0 m by měl počet jedinců činit 4 – 5 tis. ks/ha a při výšce do 4m 2 - 3 tis. ks/ha. Vzhledem k výškové diferenciaci mladých nárůstů je třeba počítat s tím, že je nutné se k týmž skupinám nárůstů a mladých porostů vracet v průběhu jejich vývoje několikrát. Těžiště prací se tedy ze zalesňování a péče o kultury přeneslo do výchovy mladých porostů.

U bukových a dubových porostů, první prořezávkové zásahy spočívají pouze ve včasné odstranění nekvalitních jedinců, bez rozvolnění úrovně, přičemž do podúrovně se prakticky nezasahuje.

Podle těchto zásad bylo celkem bylo kontrolováno provedení prořezávek v 9 porostních skupinách na ploše 26,34 ha.

Ani v jednom případě nebyl zásah hodnocen jako nevyhovující. Pouze v jednom případě byla k provedenému zásahu vznesena připomínka týkající slabší intenzity zásahu ve smrkovém porostu. Naopak většina pěstebních zásahů byla hodnocena jako vysoce kvalitní. Kladně bylo hodnoceno důsledné provádění rozčlenění rozsáhlejších porostů a to ve všech kontrolovaných případech.

2. 4. 2. Probírky.

Ke kontrole bylo vybráno 9 porostních skupin ve věku do 40 let věku o celkové výměře 26,63 ha.

Obdobně jako u prořezávek nebyl ani v jednom případě hodnocen probírkový zásah jako nevyhovující.

Kladně bylo hodnoceno, že při výchově smrkových a borových porostů jsou vtroušené listnáče, (kromě břízy) z důvodu jejich meliorační funkce, protěžovány.

Znatelné je postupné avšak zřetelné zlepšování stavu lesa, kdy výchovou byly zasaženy i dříve pěstebně zanedbané porosty. V takových celkem dvou případech, kdy bylo konstatováno, že zásah odpovídá dřívějšímu stavu porostu, byl nutný výchovný zásah o slabší intenzitě, který bude nutno v brzké době opakovat avšak tak, aby nedošlo k rozvrácení porostů. Náprava, zejména slabé intenzity minulých zásahů, bude však již prováděna se zvýšenou pracností a tedy i se zvýšenými náklady, oproti stavu kdyby pěstební zásahy byly prováděny podle zásad racionální výchovy od samého počátku. Nový LHP bude v těchto porostech plánovat „povinný výchovný zásah“, jako součást závazného ustanovení minimálního rozsahu výchovných zásahů v porostech do 40-ti let věku.

Nutno je však třeba vyzvednout, že oproti předcházejícímu deceniu došlo k podstatnému zkvalitnění této činnosti.

2. 5. Ochrana lesa.

Byla kontrolována v průběhu celé pochůzky, kdy bylo ověřováno zda údaje zjištěné při kancelářské části kontroly (viz kapitola 1.6.) odpovídají skutečnosti.

Skutečnosti zjištěné na úseku ochrany lesa byly z části již uvedeny v předchozích kapitolách 2.1. - 2.4.

Lze konstatovat, že od roku 1997 došlo oproti předcházejícím rokům k poklesu výskytů kůrovců a v současné době je jejich výskyt v základním stavu. V průběhu kontroly nebyly shledány závady.

Nové škody loupáním nebo ohryzem nebyly zjištěny. Ochrana jehličnatých kultur proti okusu je prováděna repelentními přípravky. Škody okusem, zpravidla se však jedná o oboční okus, se vyskytují v únosné míře. U vnášených listnatých dřevin, zejména se jedná o bukové kultury nebo podsady, se jeví jako účinná ochrana proti zvěři jejich oplocování, případně individuální mechanická ochrana.

Při kontrole smrkových nebylo zjištěno jejich poškození klikorohem borovým.

Jak bylo dříve uvedeno, kontrolou nebylo zaznamenáno poškození porostů těžbou, přibližováním a odvozem dříví. Stávající cestní síť je průběžně udržována a dle finančních možností je postupně rozšiřována.

Venkovní pochůzkou nebyly shledány závady na úseku ochrany pozemků určených k plnění funkcí lesa.

Stálá pozornost je za strany ŠLP Křtiny věnována zamezování vzniku nahodilých nepovolených skládek odpadů na pozemcích určených k plnění funkcí lesa. K tomu přispívají i závory vybudované na účelových lesních komunikacích, kterými je zamezováno neoprávněným vjezdům do lesa. V případě výskytu skládek odpadů ŠLP Křtiny přistupuje ve spolupráci s obcemi k jejich bezprostřední likvidaci. Při pochůzce ani na tomto úseku nebyly zjištěny závady.

3. Závěr.

Závěrem lze konstatovat, že kontrolou nebyly shledány žádné nedostatky, které by byly důvodem pro zahájení správního řízení ve věci uložení opatření k jejich odstranění dle § 51 odst. 1 lesního zákona.

Nutno uvést, že ve srovnání s předcházejícím deceniem, došlo k výraznému zlepšení stavu lesa, zejména pokud se jedná o zakládání nových porostů, péči o kultury a v pěstební činnosti obecně. Rovněž při obnově lesa došlo k posunu k jemnějšímu způsobu hospodaření a na vhodných stanovištích je uplatňována přirozená obnova lesa.

Lesní hospodářský plán pro LHC ŠLP Křtiny platný na období let 1993 - 2002 byl i přes značný podíl nahodilých těžeb, dílčí změnu ve vlastnictví a užívání předmětných lesů a i přes zásadní změny stanovené novým lesním zákonem č. 289/1995 Sb. využíván jako výchozí podklad pro lesnické hospodaření Školním lesním podnikem Masarykův les Křtiny.

Tento protokol, jehož nedílnou součástí jsou protokoly z venkovních šetření konaných na jednotlivých polesích, byl projednán dne 26. 11. 2002 s tím, že připomínky mohou být ze strany Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně, Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny, uplatněny písemně nejpozději do 10. 12. 2002 u Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno.

Podpisy účastníků závěrečného projednání výsledků kontroly jsou uvedeny na prezenční listině, která je nedílnou součástí tohoto protokolu.

V rámci venkovní pochůzky byly namátkově posouzeny a odsouhlaseny návrhy hospodářských opatření, včetně ověření správnosti zjištění stavu lesa, pro nový lesní hospodářský plán zpracováváný Lesprojektem Brno, a. s., na období 2003 - 2012 pro LHC ŠLP Masarykův les Křtiny, o čemž jsou pořízeny samostatné protokoly.

Přílohy:

- přehled hospodaření za období 1993 – 2002 (tabulky 1, 2, 3, 4),
- 3 protokoly venkovního šetření dle jednotlivých polesí (originály jsou uloženy na Krajské úřadě Jihomoravského kraje),
- prezenční listina účastníků zahájení kontroly,
- prezenční listina účastníků závěrečného projednání výsledků kontroly,
- seznam porostů s odsouhlasenými návrhy hospodářských opatření na období 2003 – 2012 (obdrží LESPROJEKT BRNO, a.s.).

Protokol zpracoval: Ing. Jaroslav T o m e k:

(podpis)

S protokolem byl seznámen dne 26. 11. 2002:

Ing. Jaroslav Martínek – ředitel ŠLP Křtiny:

(podpis)